

U6R2D1

કુહુકુહુ હું બોલું છું,
બધેય જોવા મળું છું.
મારો અવાજ ઓળખ અપાવે,
હું તો મીઠું ટહુકું છું.
લખો હું છું.

મરેલાં જીવોને ખાઉં છું,
ગંદકી સાફ કરું છું.
ઊંચે ઊંચે ઊડું છું.
હું પંખીનો રાજા છું.
લખો હું છું.

ચાંચ મારી ગુલાબી છે,
પીંછાં મારાં ભૂખરાં છે.
ગૂટરગૂ હું બોલ્યા કરું,
હું ઘરમાં મારું ઘર બનાવું.
લખો હું છું.

ચાંચ મારી ખૂબ તીણી છે.
ચાંચની સોય જ વાપરું છું.
પાંદડાં સીવી ઘર બનાવું,
હું અનોખું પંખી કહેવાઉં.
લખો હું છું.

ઝાડના થડને કાંણું કરું,
છુપાયેલા કીડાથી પેટ ભરું.
આખો દિવસ ટક...ટક કરું,
લાકડું ખોદવાનું હું કામ કરું.
લખો હું છું.

પંખીઓની સભા ભરાઈ. ઘુવડે વાત શરૂ કરી. તેણે કહ્યું : “આપણે બધાં અલગ દેખાઈએ છીએ. આપણાં નખ, ચાંચ, પીંછાં અને અવાજ જુદાં-જુદાં છે. છતાં આપણે બધાં પંખીઓ છીએ. જો આપણાં બધાંનો દેખાવ સમાન હોય, આપણે સમાન ખોરાક લઈએ અને આપણા અવાજ પણ સમાન હોય, તો આ દુનિયા કેવી નીરસ લાગે ?

વિચારો અને લખો :

❖ પાઠમાં બતાવેલ ક્યાં પંખીઓ તમે જોયાં છે ? તેમનાં નામ લખો.

શોધી કાઢો :

- ❖ હવે બહાર જાઓ અને આજુબાજુમાં પંખીઓ જુઓ.
- ❖ તમે બહાર કેટલાં પંખીઓ જોઈ શકો છો ?
- ❖ તેમાંથી કેટલાં પંખીઓને ઓળખો છો ?

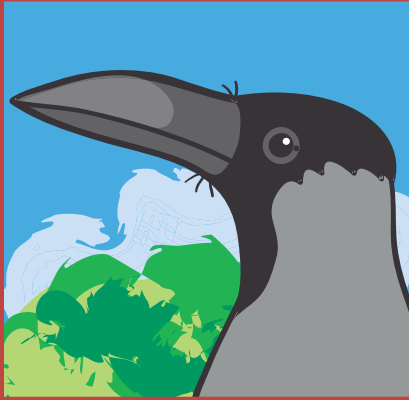

જો બાળકો પક્ષીઓ બહાર જુએ અથવા કાગળ ઉપર દોરેલા હોય તો તેને ઓળખી શકે છે. ખાલી જગ્યા ભરવા માટે બાળકો પક્ષીઓની લાક્ષણિકતાઓ વિશે જાણે જો તેઓ પક્ષીઓનાં નામ ન જાણતાં હોય, તો જાણે એ જરૂરી છે.

પંખીનું નામ	તમે ક્યાં જોયાં છે ?				
	પાણીમાં	વૃક્ષ પર	જમીન પર	ઘરમાં	ઊડતાં
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

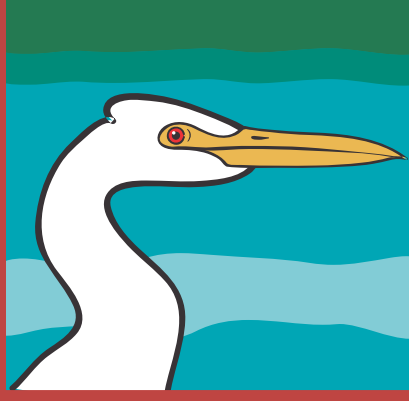
વિવિધ પંખીઓની ચાંચ જુદા-જુદા પ્રકારની હોય છે. નીચે પંખીઓની ચાંચનાં ચિત્રો આપેલાં છે. ચિત્રો જુઓ. પંખીને ઓળખો અને તેમનાં નામ લખો.

બાળકો પક્ષીઓમાં રસ લે તે માટે તેમને પક્ષીઓનાં લક્ષણોનું અવલોકન કરવા દો. તેઓ અવલોકનો લખતાં શીખે અને વર્ગખંડમાં બધાં સાથે આપ-લે કરે.

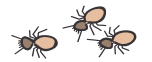
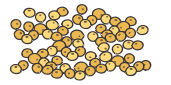

ખાલી આપેલી જગ્યામાં કોઈ પંખીની ચાંચ દોરો. રંગ પૂરો અને તેનું નામ લખો. જેમ પંખીઓની ચાંચ જુદા-જુદા પ્રકારની હોય છે, તેમ તેઓ ખોરાક પણ જુદા-જુદા પ્રકારનો ખાય છે. જેમ કે, કેટલાંક ફળ ખાય છે, કેટલાંક દાણા ખાય છે. કેટલાંક ઈંડાં ખાય છે, કેટલાંક માછલી ખાય છે.

જુઓ અને જોડો :

પંખીઓની ચાલવાની અને ઊડવાની રીત પણ અલગ હોય છે. તેમની ડોકનું હલનચલન અલગ હોય છે. મેના તેની ડોક આગળ અને પાછળ આંચકાથી હલાવે છે. ઘુવડ તેની ડોક પાછળની તરફ ફેરવી શકે છે.

એવાં કેટલાંક પંખીઓ પણ છે, જે આપણાં અવાજની નકલ કરી શકે છે ! શું તમે આવા કોઈ પંખીનું નામ જાણો છો ? તમારી નોટબુકમાં તે પંખીનું ચિત્ર દોરો, રંગ પૂરો અને તેનું નામ પણ લખો.

અવલોકન :

વર્ગની બહાર જાઓ, પંખીઓ કેવી રીતે ચાલે છે અને તેમની ડોક ફેરવે છે તે જુઓ. તેમનાં પીંછાં જુઓ અને તેઓ કેવો અવાજ કરે છે એ સાંભળો. કોઈ પણ ત્રણ પંખીઓના અવાજની નકલ કરો. તેમની ડોકના હલનચલનની પણ નકલ કરો. તમારા મિત્રને પૂછો - ‘તમે કયા પંખીની નકલ કરો છો ?’

પંખીઓનાં પીંછાં જુદા-જુદા રંગના, આકારના અને કદના છે. તેમનાં પીંછાં તેમને ઊડવામાં અને તેમને હૂંફાળાં રાખવામાં પણ મદદ કરે છે. કેટલાક સમય પછી પંખીઓ જૂનાં પીંછાં ખેરવી નાખે છે. તેની જગ્યાએ નવાં પીંછાં આવે છે. તમે ઘણી વાર પંખીઓનાં પીંછાં નીચે પડેલાં જોયાં હશે.

આસપાસ પડેલાં પીંછાં એકઠાં કરો. તેમના કદ, આકાર અને રંગનું અવલોકન કરો. એક પંખીનું નામ લખો અને તેમાં પીંછાં ચોંટાડો. પંખીનું નામ લખો.

❖ પંખીઓ સિવાય, એવાં કયાં પ્રાણીઓ છે, જે ઊડી શકે છે ?

વિચારો અને કહો :

❖ તમે પંખીની જેમ ઊડી શકો, તો ક્યાં જવા માંગશો ? તમે બીજું શું કરશો ?

❖ જો પંખીઓ ઊડી શકવાને બદલે તેમના પગ પર જ ચાલતાં હોત તો શું થાય ?

ચાલો, કૂકડો બનાવીએ

કાગળનો ચોરસ ટુકડો લો.

૧. ચિત્ર મુજબ કાગળને બિંદુઓવાળી લાઈનથી ગડીવાળો.
૨. કાગળને બિંદુઓવાળી લાઈનથી અડધું વાળી લો.
૩. હવે, બિંદુઓવાળી લાઈનથી કાગળને તીરની દિશામાં વાળો.
૪. ચિત્રમાં બતાવ્યા મુજબ કૂકડાની ચાંચ બનાવવા કાગળ વાળો.
૫. હવે, લાલ રંગનો કાગળ લો. તેને કૂકડાના મુગટનાં આકારમાં કાપો. તેને કૂકડાના માથાના ભાગ પર લગાવો.
૬. કાળા રંગના કાગળમાંથી નાનું ગોળ ટપકું કાપો. તેને કૂકડાની આંખ બનાવવા લગાવો.

હવે જુઓ, કૂકડો તૈયાર છે !

